

מלחמת העשורים

ספיר: כבר שאלת אותי, ועניתי לך: בעיתון שלך, שהוא ספק עיתון, ספק — כתבו על זה כבר שבע פעמים, עם תמונות, והדבר לא עשה רושם על אף אחד.

אבנרי: אין לך תשובה לזה?

בכל זאת השיב ספיר על הטענה העיקרית של נאומנו: חוסר תיכנון כולל במשק, (גם נואמים אחרים עמדו על תופעה זו, אך מבלי להגיש, כמובן, הצעה ברורה לתיקון המצב).

ספיר: אינני זקוק לתעודת-אישור שאני בעד תיכנון. לאלה אשר המציאו את התיכנון הכולל, ובזה הם תולים את כל תקוותם — מפני שהם צריכים גם לנגח מישהו — ברצוני להגיד שבחקלאות יש תיכנון כולל לחמש שנים, לעשר שנים ול-15 שנים. גם לתעשייה יש תיכנון. התיכנון הכולל, הנמצא בדמינו של מישהו, לא יוסיף אף מקום-עבודה ואף מקצוע! התיכנון הכולל ישנו כמעט בכל שסחי החיים. אין דבר יותר קל מזה, שלישהו יצרף את הכל ויגיע למשהו. אני רק בסוח כי אלה המדברים היום גבוהה על תיכנון כולל, כאשר יגיע לסיכומים כוללים, יהיה להם יותר מה להעיר...

כך, במחיידי אחת, שלל פינחס ספיר את כל רעיון התיכנון הכולל — הרעיון היסודי של המשק המודרני. גרוע מזה: הוא הוכיח שכלל אינו יודע מה זה. שהרי תיכנון כולל אינו צירוף-יחד של כל מיני תוכניות, ככל מיני שטחים — אלא יצירת תוכנית-אב עליונה ומפורטת, שממנה נובעות תוכניות-המישנה בענפים השונים.

ליו

"תערכו מישאל-עם!"

אמת היא שספיר התרגו עלי עוד לפני כן, כשדיבר חברו-ליסיעה ישראל קרגמן. כי (א) או התנהל הרושית הנרגו הבא: קרגמן: ... יש לי הרגשה שציובורי-הפועלים הגיע להבנה והכרה כי בתקופה זו אין מקום לתשלום תוספת-יוקר.

אבנרי: מה דעתך על עריכת מישאל-עם?

קרגמן: תציע אתה שיערכו מישאל-עם! סייגתי עצמי ואמרתי שיש לי הרגשה כזאת... מתוך פגישות שהיו לי עם פועלים... אני מגיע למסקנה זו.

ל ויכוח עם שרה-האוצר דומה למלחמת-שעורים. מחשבה זו עלתה בלבי בעת הדיון על משרד-האוצר, בשבוע שעבר.

תחילה נכנס השור לזירה. פינחס ספיר קורא את נאום הפתיחה. השור האימתי מתהלך בזירה, בכל כובד מישקלו, לפני הקרב.

אחר-כך באים הפיקאדורים והמאטאדורים של כל הסיעות, ונוצצים בו חניתות מילוליות. יש בנייה גם פיקאדורים של מפ"ם, המצביעים בעד ספיר ועוזרים לבצע את מדיניותו, אך הצריכים להוכיח לבוהריהם שהם מתנגדים לכל מעשה של ספיר.

אחרי כמה שעות של דקירות כאלה, מלא השור חיימת-זעם. ספיר עולה על דוכן הנואמים כדי להשיב. אוי למי שדיבר נגדו. השור רץ אנה ואנה בזירה, נועץ את קרני החרות במעניו, דורס ורומס ומועץ כל מי שנתקל בדרכו. זהו נאום-הסיכום.

מי שקורא קריאת-ביניים לספיר בשלב זה, שם את נפשו בכפו. גם בדרך כלל אין ספיר אוהב קריאת-ביניים. ורואה בהן התנגדות אישית. הוא עונה תמיד בגסות. אך בנאום-הסיכום, כשהוא מרוגז ממילא, מגיעה גסותו לשיאים חדשים.

"אינני מתווכח איתך, אדוני!"

את כל זה ידעתי, כי כבר חזיתי בכמה מלחמות-שעורים כאלה. אך איך אפשר להתאפק? איך אפשר להימנע מלהגיד את אשר יש להגיד?

כשקם ספיר לשאת את נאום-הסיכום שלו, לא התכונן לענות לנאום שלנו (ראה מיסגרת). כי הוא כלל לא שמע אותי. עד שקמתי לנאום, הקשיב (אם כי בזילזול בולט) לכל הנואמים. אך אחרי המישפט הראשון שלי קם באופן הפגנתי ויצא החוצה, כפי שעשה גם בנאומי הקודמים על ענייני משרד-האוצר. מכיוון שהוא עמד לסכם את הנאום עוד באותו יום, כעבור שעה, לא התכחן גם להעמיד פנים כאילו קרא את הדברים בפרוטוקול. הוא התכונן מראש להתעלם מהם.

אבל אנהו לא התכוננו להתעלם מדבריו שלו. לכן, כשדיבר על ירידת מחיר הדולארים השחורים, כאילו היתה סימן להצלחת מדיניותו, שיסעתי את דבריו:

ספיר: ... בישראל יש דבר ששמו "דולאר שחור". הוא היה 3.56 לירות. הוא ירד ל-3.29 לירות.

אבנרי: האם הממשלה מוכרת דולארים בשוק השחור, כדי להוריד את המחיר?

ספיר: אינני מתווכח איתך, אדוני! למה בכלל אתה מפריע ליי אינני שומע אותך ואינני מפריע לך. תדבר לך כמה שאתה רוצה!

אבנרי: האם מוכרת הממשלה דולארים בשוק השחור, כן או לא?

"זהו חוק פאתולוגי!"

סכנת חיתוך. אם יש בזה איסור, משום שיש כאן ניהול וביויון, או אם מותר משום שיש מיני הצלת-נפשות להבא, "והוא פוסק שמותר".

רחמה של זונה

אריה בן-אליעזר (חרות): אתה רואה כמה מתקדמת היא היהדות! **אורי אבנרי:** היהדות — אך לא זו, לצערי, שקולה שמע בבית הזה.

שקמה לורנץ (אגודת ישראל): אבל את הנודע ביהודה של רבי יחזקאל לנדאו לא קראת, ואתה אפילו לא מבין מה נאמר שם.

אורי אבנרי: אדרבה, אדוני הרב וחבר הכנסת לורנץ, יואיל-נא לעלות לדוכן זה וללמד את כולנו. אוננו כרוייה לשמוע. לפני שבוע, כאשר נושא זה לא עמד לדיון, התעקשתי להעסיק בזה את הכנסת במשך שעות. אך עכשיו, כשמתיקיים דיון לגיטימי על זה, אתם יושבים משוסי-מה ושותקים.

הו"ר דבורה נצר: עכשיו אנו דנים על החלפת הרציפות, ולא על החוק.

אורי אבנרי: מה ההבדל?

הרב בן-ציון חי עזיאל, בספרו משפטי עזיאל, פוסק, כי במקום מחלה שאין הרופאים יודעים סודה, ורוצים ללמוד עלייך ניתוח, ודאי שמותר לנתח. "כי במקום שיש תועלת גדולה לכל אדם, לא מצאנו שום טעם לאיסור, וכל היודע פרק ברפואה לא יסתפק (מלשון ספק) אף רגע בתועלת הניתוח, ובמקום פיקוח נפש ותועלת החיים — אין ביויון ולא ניהול לגוף המת." במסכת בכורות, דף מ"ה, שונה התנא רבי ישמעאל, שהיה רופא... **מנחם פרוש:** כאשר אתה מצטט דברים כאלה, תלבש כובע לפחות **אורי אבנרי:** גם על זה דעתנו נחלקת.

היושבת-ראש דבורה נצר: עליך להתרכז על-מנת לסיים.

אורי אבנרי: מה אני יכול לעשות כשקוראים לי קריאות-ביניים?

במסכת בכורות, דף מ"ה, שונה התנא רבי ישמעאל, שהיה רופא, ששלך את רחמה של זונה, שנתחייבה בהריגה עלייך המלכות, לראות איך השפיעו עליה חיי המופקרים. במסכת נידה, אומר אבא שאול: "קובר מתים הייתי, והייתי מסתכל בעצמות של מתים, לראות איך השפיעו עליהם החיים, ומצאתי מי ששותה יין חי — עצמותיו שרופים, יין מוזג — עצמותיו סכויים, יין כראוי — עצמותיו משוחים".

ככל התלמוד אין הלכה חדי-משמעית לאיסור.

אליהו מרדכי (חרות): על איזה יין אתה ממליץ?

אורי אבנרי: על כולם.

הלחן נוסח נאומו של ח"כ אורי אבנרי בוויכוח על חוק האנאטומיה והפאתולוגיה.

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה.

אין הצעת-חוק המבליטה יותר את הצורך בהפרדה גמורה בין הדת והמדינה, מאשר הצעת חוק האנאטומיה והפאתולוגיה.

היא עצמה בעינינו הצעה פאתולוגית.

הרפואה פועלת להצלת חיי-אדם — בלי הבדל של דת, אמונה ולאום.

חוק זה בא לכבול את ידיו של הרופא מאחורי גבו, ולמנוע את קידום המחקר הרפואי.

הרב קבע: מותר!

לפי התיקון המוצע, יוכלו — הנפטר בחייו, וקרוביו אחר מותו — להתנגד לניתוח הגופה, תוך משלושה מיקרים מצומצמים, המוזכרים בסעיף 6 (ד). העברת אבר מן הגופה, להצלת אדם חי, תהיה אסורה כשקיימת התנגדות — ועצם הצורך להמתין חמש שעות להתנגדות מונעת, במיקרים רבים, את האפשרות להצלת אדם גם כשאין התנגדות.

מנחם פרוש (אגודת ישראל): בארצות-הברית צריך להכות 48 שעות!

אורי אבנרי: חברי-הכנסת פרוש, השבוע נתקבלה בצרפת, מדינה קאתולית, הצעת-חוק המרשה להעביר אבר מגופו של אדם עוד לפני מותו הקליני, כאשר הרופאים קובעים שהאיש חשוב כמת. למרות שלבו עדיין פועל, הרי למטרת החוק הזה הוא ייחשב כמת. השבוע, אדוני שרה-המשפטים, נתקבל חוק זה בצרפת.

ברוך עזיאל (מחיל): אם מחוץ אינו פוגל.

אורי אבנרי: אם הרופאים, לפי נתון נים רפואיים מסויימים, קובעים שחל מות קליני. אבל לפי הצעת-החוק שאנו דנים בה, יש צורך להכות חמש שעות כדי לוודא אם יש התנגדות או אין. זאת אומרת, במיקרים רבים כלל לא תהיה אפשרות של הצלת אדם, גם כשממתבר אחר-כך שאין התנגדות.

החוגים הדתיים-הפוליטיים לוחצים לשינוי החוק, שהוכיח את יעילותו, ומנמקים את ההתנגדות לניתוחי-מתים בסביבות הלקוחות, כביכול, מן ההלכה.

הכה ונכחן נומוקים אלה.

רבי יחזקאל לנדאו, אחד מגדולי הפוסקים, ובעל הנודע ביהודה, עסק בשאלה זו בשנת 1793:

"מעשה ביהודי לנדוני, שחלה בחולי האבן בכיסו, והרופאים חתכו כדרכם בעסק ברפואה בכמה זה, ולא היתה לו תרופה ומת."

ונשאלו חכמי העיר: אם מותר לחתוך בגוף המת במקום זה, כדי לראות כמופת שורש המכה הזאת, כדי להתלמד מזה בהנהגת הרופאים מכאן ולהבא — אם יקרה מקרה כזה, שיידעו איך יתנהגו בעניין החיתוך לצורך רפואה, ושלא להרכות בחיתוך, כדי למעט

נצר

מה אמרה מפ"ם — אז

כבוד היושבת-ראש, ישנו בממשלה אדם — וחבל שהוא נעדר מדיון זה — המבין בסוגיה זו אולי יותר מכל חבר-כנסת. זהו שרה-בריאיות ישראל ברזילי. אינני יכול לקחת שהוא ייטול את זכות הדיבור בוויכוח זה. לכן אשמש לו אני לפה, ואביא כאן את דברי חבר-הכנסת ברזילי, איש האופוזיציה העיקרית, ביולי של השנה שעברה...